

EUROOPA KOHTU OTSUS

12. juuli 1979*

[...]

Kohtuasjas 237/78,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel esitatud Cour d'appel de Douai (Douai apellatsioonikohus) taotlus, millega soovitakse saada nimetatud kohtus pooleli olevas vaidluses järgmiste poolte vahel:

CAISSE REGIONALE D'ASSURANCE MALADIE DE LILLE (CRAM) (Lille'i piirkondlik haigekassa)

ja

DIAMANTE TOIA, ABIELUNIMI PALERMO,

eelotsust selle kohta, kuidas tõlgendada nõukogu 14. juuni 1971. aasta määruse nr 1408/71 (sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate ja nende pereliikmete suhtes) (EÜT L 149, lk 2) artikli 2 lõiget 1, artikli 3 lõikeid 1 ja 3 ning artikli 4 lõike 1 punkti c ja artiklit 2,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president H. Kutscher, kodade esimehed J. Mertens de Wilmars ja Mackenzie Stuart, kohtunikud P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keefe, G. Bosco, A. Touffait ja T. Koopmans,

kohtujurist: J.-P. Warner,

kohtusekretär: A. Van Houtte,

on teinud järgmise

otsuse

[...]

* Kohtumenetluse keel – prantsuse.

Põhjendused

1. 10. oktoobri 1978. aasta määrusega, mis registreeriti Euroopa Kohtu kantseleis 30. oktoobril 1978, esitas Cour d'appel de Douai EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel eelotsuse küsimuse nõukogu määruse nr 1408/71 (sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate ja nende pereliikmete suhtes) (EÜT L 149, lk 2) tõlgendamise kohta.

2. Küsimus kerkis üles vaidluses, mis oli seotud Lille'i piirkondliku haigekassa keeldumisega lugeda Itaalia kodakondsusega ja Prantsusmaal elavat pereema Prantsusmaa sotsiaalkaitseseadustiku artikliga L 640 sätestatud pereemade toetuse saajate hulka.

3. Nimetatud säte annab toetuse saamise õiguse Prantsusmaa kodakondsusega naistele, kes on vähemalt 65aastased ja kellel puudub oma sissetulek, kelle abikaasa saab palgatulu ja kes on kasvatanud vähemalt viit last oma ülalpidamisel vähemalt üheksa aasta jooksul enne nende kuuteistkümnendat sünnipäeva. 1956. aastal muudetud 16. jaanuari 1950. aasta dekreediga artikliga 1 on sätestatud lisaks, et neil lastel peab kõnealuse õiguse rakendumise ajal olema Prantsusmaa kodakondsus.

4. Antud juhul keelduti pereemade toetuse maksimisest põhjendusel, et pereema seitsmest lapsest viiel ei olnud Prantsusmaa kodakondsus, vaid sünnipärane Itaalia kodakondsus. Kohtuvaidluse käigus ei esitanud piirkondlik haigekassa pereemale vastuväidet seoses sellega, et pereemal endal ei olnud Prantsusmaa kodakondsust.

5. Neil asjaoludel küsib apellatsioonikohus, kuidas tuleb tõlgendada määruse nr 1408/71 artikli 2 lõike 1, artikli 3 lõigete 1 ja 3 ning artikli 4 lõike 1 punkti c ja lõike 2 sätteid seoses vanadushüvitise andmisega, mis seetõttu, et tegemist on mitteosamakselise vanadushüvitisega, on põhimõtteliselt ette nähtud ainult Prantsusmaa kodakondsusega isikutele.

6. Mis puutub määruse nr 1408/71 sisulisse kohaldamisalasse, siis määruse artikli 4 lõike 1 punktist c ja lõikest 2 tuleneb, et määrust kohaldatakse kõikide sotsiaalkindlustust puudutavate õigusaktide suhtes, sõltumata sellest, kas tegemist on osamakseliste või mitteosamakseliste skeemidega.

7. Määruse artiklis 5 on sätestatud, et liikmesriigid täpsustavad artikli 4 lõigetes 1 ja 2 osutatud õigusaktid ja kindlustusskeemid „vastavalt artiklile 96 teatatud ja avaldatud deklaratsioonides”. Prantsuse Vabariigi deklaratsioonis (EÜT C 12, 1973, lk 11) on mainitud eakate palgatöötajate toetust ja pereemade toetust (sotsiaalkaitseseadustiku VII jaotis).

8. Asjaolu, et liikmesriik on nimetanud sellist toetust oma deklaratsioonis, tuleb mõista selliselt, et nimetatud toetuste puhul on tegemist sotsiaalkindlustushüvitistega määruse nr 1408/71 tähenduses.

9. Mis puutub isikute ringi, kelle suhtes määrust kohaldatakse, siis on määruse artikli 2 lõikes 1 sätestatud, et määrust kohaldatakse mõne liikmesriigi kodanike või liikmesriigi territooriumil elavate isikute, samuti nende pereliikmete ja nende ülalpidamisel olnud isikute suhtes, kelle kohta kehtivad või on kehtinud määrusega hõlmatavate ühe või mitme liikmesriigi sotsiaalkindlustusskeemidega seotud õigusaktid. Artikli 3 lõikes 1 võrdse kohtlemise kohta täpsustatakse, et õigusakt hõlmab viimatinimetatud isikuid samadel alustel kui liikmesriigi kodanikke.

10. Sellest tulenevalt peab antud juhul pidama õigustatuks, et piirkondlik haigekassa ei esitanud pereemale vastuväidet selle kohta, et tal ei ole Prantsusmaa kodakondsust.

11. Samas ilmneb kohtuasja edasisaatmise määruse põhjendustest, et tõlgendamisprobleem ei hõlma mitte üksnes ema kodakondsust, vaid ka tema laste oma.

12. Selles osas tuleb märkida, et määruse artikli 3 lõikes 1 sätestatud võrdse kohtlemise nõuded ei keela mitte üksnes ilmse diskrimineerimise, mis põhineb sotsiaalkindlustustoetuste saaja rahvusel, vaid ka igasuguse varjatud diskrimineerimise, mis viivad samale tulemusele kui ilmne diskrimineerimine teiste kriteeriumide rakendamise abil.

13. Laste kodakondsusega seotud tingimus vastavalt Prantsusmaa poolt kohaldatavates õigusaktides sätestatule võib viia sellise tulemuseni, et välisriigi kodakondsusega pereema võib kõnealust toetust saada vaid erandkorras. Kui päritoluriik ja elukohariik on sellised riigid, nagu antud juhul Itaalia ja Prantsusmaa, kus kehtivate õigusaktide kohaselt sõltub laste kodakondsus üldjuhul vanemate kodakondsusest, jääb selline pereema elukohariigi kodakondsusega pereemadega võrreldes halvemasse olukorda.

14. Seetõttu tuleb laste kodakondsusega seotud tingimust muude objektiivsete põhjendavate asjaolude puudumisel käsitleda kaudse diskrimineerimisena.

15. Selliseks põhjendavaks asjaoluks ei saa olla haigekassa poolt nimetatud asjaolu, et pereemadele makstava toetuse eesmärk on suurendada sündimust Prantsusmaal. Esiteks on apellatsioonikohus, mis ainsana on pädev Prantsusmaa õigusakte käesoleva menetluse raames tõlgendama, kvalifitseerinud pereemade toetuse mitteosamakseliseks vanadushüvitiseks, teiseks ei ole määruses nr 1408/71 sotsiaalkindlustusskeeme, mille suhtes määrust kohaldatakse, eristatud selle põhjal, kas nendel skeemidel on rahvastikupoliitikaga seotud eesmärgid või mitte.

16. Kuivõrd tegemist on vanadushüvitisega, ei saa laste kodakondsusega seotud tingimust käsitleda ka sellise eeskirjana, mille eesmärk on takistada samalaadsete

toetuste samaaegset andmist eri liikmesriikide õigusaktide alusel. Kui selline probleem esile kerkib, tuleb see lahendada ühenduse õigusaktide raames, kasutades sellistel puhkudel tavaliselt rakendatavaid kriteeriume.

17. Euroopa Kohtule ei ole esitatud teisi väiteid selle kohta, et laste kodakondsuse tingimus põhineks mõnel muul objektiivsel erinevusel. See tähendab, et vaidlusaluse tingimuse puhul on tegemist kaudse diskrimineerimisega selliste liikmesriikide kodanike vahel, kus rakendatakse määrusel nr 1408/71 põhinevaid sotsiaalkindlustusskeeme.

18. Seetõttu ei ole vajadust vaadelda määruse artikli 3 lõike 3 tõlgendamist, sest selles käsitletakse liikmesriikidevaheliste sotsiaalkindlustuslepingute sätete kohaldamise laienemist kõikidele isikutele, kelle suhtes määrust kohaldatakse.

19. Seega tuleb apellatsioonikohtu küsimusele vastata, et määruse nr 1408/71 artikli 2 lõiget 1, artikli 3 lõiget 1 ning artikli 4 lõike 1 punkti c ja lõiget 2 tuleb tõlgendada sellises tähenduses, et mitteosamakselise vanadushüvitise andmist pereemale ei saa seostada toetust saava ema kodakondsuse ega tema laste kodakondsusega, kui tegemist on mõne liikmesriigi kodakondsusega.

Kohtukulud

20. Euroopa Kohtule märkusi esitanud Itaalia Vabariigi valitsuse ja Euroopa Ühenduste Komisjoni kohtukulusid ei hüvitata.

Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus liikmesriigi kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse riiklik kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS,

vastuseks Cour d'appel de Douai 10. oktoobri 1978. aasta määrusega esitatud küsimusele, otsustab:

määruse nr 1408/71 artikli 2 lõiget 1, artikli 3 lõiget 1 ning artikli 4 lõike 1 punkti c ja lõiget 2 tuleb tõlgendada sellises tähenduses, et mitteosamakselise vanadushüvitise andmist pereemale ei saa seostada toetust saava ema kodakondsuse ega tema laste kodakondsusega, kui tegemist on mõne liikmesriigi kodakondsusega.

Kutscher Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Pescatore Sørensen

O'Keefe

Bosco

Touffait

Koopmans

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 12. juulil 1979 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

A. Van Houtte

H. Kutscher